

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroslav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Tótin Viktória, Vezsdel László*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Lívia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *László Vezsdel, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Puztai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / ТОМ 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERA-JÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
Поливач К. А.: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
Пугач С. О. – Мезенцев К. В.: ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
Rigóczy Csaba: A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente: A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
Tolnai Gábor: KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
Tuza Benedek: BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
Veselicz Adél: A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
Вірван О. О.: ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
Bodó, Pál Bence: EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
Cserniczkó István: HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc: A HABSBURG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREGVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS?</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГИНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Harcsák I.: A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
Лісовський С. А.: РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТО-РОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
Solymos Karolina – Csoma Zoltán: AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBE.....	723
Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor: A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИСЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Аріон О. В. – Бричук М. С.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний університет фізичного виховання та спорту України
oarion@ukr.net, maxa.brychuk@gmail.com

Abstract

MODERN TRENDS OF HUNTING TOURISM IN UKRAINE

Arion, Oksana – Brychuk, Mariya

Safari tourism is associated with the development of national parks. The safari hunting tourism destination is also popular in the world. Safari Club International (SCI) is called to protect the freedom of hunting and to promote the conservation of wildlife. There are significant opportunities for the development of hunting tourism in Ukraine.

Keywords: *safari tourism, hunting tourism, hunting*

Якщо проаналізувати спеціалізовані джерела, особливо закордонні, то стає зрозумілим, що мисливський туризм насамперед асоціюється з поняттям «сафарі». Відповідно до Енциклопедії туризму (Moren T. Stone, Lesego S. Stone 2014), сафарі – це сухопутна експедиція, яку зазвичай здійснюють туристи на африканський континент для вивчення культури, географії, пейзажів та дикої природи. Сафарі-туризм (Safari tourism) пов'язаний з розвитком національних парків, і його витoki можна простежити до періоду великих мисливських експедицій в Південній та Східній Африці під час колоніального правління. Соціально-економічне та політичне середовище, пов'язане з централізованими політичними та адміністративними інститутами, що виникли в колоніальну епоху, спонукало і сприяло формуванню сафарі-туризму.

Спочатку сафарі-туризм зосереджувався на споживчих експедиціях – полюванні на дичину, але в наш час такі подорожі переважно присвячені дослідженню природи, відвідуванню місцевих культурних подій, зйомкам та фотографії. Сафарі еволюціонували з часом і стали економічними рушіями для багатьох країн Східної та Південної Африки, перевершуючи традиційні галузі, такі як землеробство.

Отже, в наш час можна виділити декілька напрямків розвитку сафарі-туризму, безпосередньо пов'язаних з іншими природоорієнтованими формами туризму, зокрема т.з. туризмом дикої природи (*Wildlife tourism*), природним туризмом (*Nature or Wildderness Tourism*), екотуризмом (*Ecological or Ecotourism*), а також сталим (*Sustainable Tourism*) та культурним туризмом (*Cultural Tourism*).

Аналіз інтернет-ресурсів (наприклад, [2]) показує, що насамперед це відвідування національних парків та заповідників і спостереження за тваринами в їх природному місці проживання:

- на джипах або інших автомобілях (наприклад, ПАР – парк Крюгера, Ботсвана – Чобе, Кенія – Маасі Мара, Зімбабве – Хванге та ін.);
- пішохідні прогулянки (Зімбабве – Мана Пулс, Замбія – Південна Луангва, Нижнє Замбезі та ін.);
- сафарі-круїз (Ботсвана – Чобе, Замбія і Зімбабве – водоспад Вікторія та ін.);
- сафарі на традиційних африканських човнах мокоро (дельта річки Окаванго в Ботсвані та ін.);
- сафарі на каное (по річці Замбезі в Замбії і Зімбабве, в національних парках Верхнє і Нижнє Замбезі, Мана Пулс, водоспад Вікторія та ін.);
- сафарі на слонах (Піланесберг в ПАР, водоспад Вікторія в Зімбабве, дельта річки Окаванго – Ботсвана та ін.);
- сафарі на конях (Ботсвана – дельта річки Окаванго, пустеля Калахарі та ін.);
- сафарі на повітряній кулі (Східна та Південна Африка);
- сафарі на пароплані (Замбія).

Навіть такий, далеко не повний, перелік свідчить про приналежність сафарі до форм активного та пригодницького туризму (*Adventure Tourism*), який реалізується у формі подорожей та спортивних розваг для всіх груп населення, за допомогою програм пішого туризму, альпінізму, спортивних ігор, рафтингу, дайвінгу, сафарі, прогулянок на конях, катання на лижах, їзди на велосипеді, мотоциклі, прогулянок на автомобілі, непрофесійної діяльності будь-якого виду спорту. При цьому акцент робиться саме на активному способі подорожі за маршрутом, з орієнтацією на можливості, потреби, смаки, уподобання туристів, з врахуванням місцевих умов.

У той же час дослідження, засновані на детальних інтерв'ю з туристичними агентствами як виробниками відповідного турпродукту, та туристами, як споживачами, формують уявлення про сафарі як сучасний природний туризм, оточений романтикою природності та примітивності (*Nature or Wilddderness Tourism*) (Ju-Rak Kim 2018).

Дуже популярним у світі залишається і класична форма сафарі – сафарі-полювання, мисливське сафарі (*Safari Hunting tourism*).

І якщо відвідування національних парків та заповідників є досить розвинутим і добре висвітленим напрямком туризму, який стрімко розвивається не лише в країнах Африки, а й в інших державах (власне, сама назва «сафарі» наразі застосовується для будь яких спостережень за тваринами в природних ареалах), то саме мисливське сафарі як спеціально організований вид туризму досліджено недостатньо.

В Україні термін «сафарі» стосовно полювання можна зустріти вкрай рідко – хіба що в пропозиціях турагенств та на туристичних сайтах. Практично, більш вживаним є поняття **мисливський туризм**.

Ряд авторів визначають мисливський туризм як аутфітер-тур (Шандор, Кляп 2011). У той же час, посилання за запитом outfitter tour видають результати, які свідчать, що цей термін пов'язаний не тільки з полюванням, а скоріше з екстремальним туризмом і передбачає насамперед трекінгові походи-експедиції такими регіонами, як Гренландія, Аляска, Непал, Канада. Отже, надалі розглядатимемо мисливський туризм як можливу складову аутфітер-турів.

На сьогодні мисливський туризм, а саме організація та проведення полювань, є розвинутою та процвітаючою галуззю туристичної діяльності, сталим джерелом доходу бюджету багатьох країн Африки: ПАР, Намібії, Ботсвани, Танзанії, Камеруну, Зімбабве, Замбії. У деяких інших африканських країнах також дозволене мисливство, але недостатньо або немає розвинутої туристичної інфраструктури, існує реальна небезпека для туристів з боку місцевого населення або погано збережена дика природа. Тому тут полювання носить епізодичний характер. Варто відзначити, що і для самого мисливця полювання є недешевим задоволенням: це і вартість туристського сервісу, і вартість ліцензій, і самих трофеїв, і вартість авіаперельотів.

Захищати свободу полювання та сприяти збереженню дикої природи – є основним завданням діяльності некомерційної організації мисливців **Safari Club International (SCI)**. Заснована в США, організація на сьогодні налічує понад 50 000 членів у всьому світі та понад 180 регіональних представництв. Головний офіс SCI знаходиться у Вашингтоні, округ Колумбія, в США, і працює як безпосередньо в США, так і в інших країнах та частинах світу – Канаді, Мексиці, Південній Америці, Африці, Європі. Зі своєї штаб-квартири SCI інформує політиків, управлінців і громадськість про роль полювання в суспільстві та економіці. Через свої представництва SCI збирає мільйони доларів для місцевої природоохоронної, освітньої та гуманітарної діяльності [5].

Легально організовані полювання проводяться на шести континентах, десятками мільйонів мисливців щороку. Ця мисливська діяльність забезпечує фінансування для збереження дикої природи в усьому світі. Мисливські товариства – це організації для професійних мисливців, гідів та операторів полювання. Ці організації підтримують мисливську галузь у своїх регіонах зосередження та зазвичай представляють своїх членів при роботі з місцевими природоохоронними управліннями та урядом.

Що спонукає людей до полювання? Для більшості мисливців це родинна традиція. Мисливці пишаються дотриманням давніх традицій та звичаїв полювання. Полювання є частиною людської природи, саме це дозволило людям прогодувати себе, виживати та захищатися від небезпеки, розвивати суспільство та мистецтво. Усім відомі, наприклад, печерні картини віком десятки тисяч років, які зображують сцени полювання. Для всіх мисливців це неперевершений спосіб брати участь у реальному житті природи, бути самодостатнім та забезпечувати натуральну їжу для своїх сімей, друзів та громад. Усі мисливці обізнані про світ природи та відповідально ставляться до землі та води, підтримують захист дикої природи. Члени-мисливці SCI підтримують правове та етичне полювання на основі концепцій сталого використання, заснованих на наукових принципах.

Мисливці сприяють сталому використанню дикої природи і захисту середовища існування диких тварин, підписуючись і завжди дотримуючись місії і кодексу поведінки [6], зокрема:

- дотримуватися законів країн, в яких полюють;
- не брати участь у полюванні на тварин, які охороняються;
- ніколи не брати участь у полюванні на хижака, який був розведений та вирощений у неволі;
- не полювати на генетично змінену дичину з метою створення характеристик, що підвищують цінність виду;
- виявляти максимальну повагу до дикої природи, зокрема до, під час та після полювання;
- полювати етично – переконуючись у тому, що їх полювання є чесним стосовно дичини (коли дичина має можливість ухилитися від мисливця в природних умовах), і обов'язково дотримуючись моральних принципів, які керують правильною поведінкою людини щодо проведення сафарі;

- завжди враховують наслідки своїх мисливських рішень та мисливської діяльності;
- полювати на постійній основі – беручи до уваги, що збереження природних ресурсів залежить від того, наскільки забезпечується стійкість середовища проживання тварин та дикої природи. Як результат, жоден член не буде брати участь у будь-яких діях, які матимуть тривалий згубний вплив на популяції дикої природи чи середовища проживання.

Україна – країна з великим потенціалом ведення мисливського господарства та розвитку мисливського туризму. Хоча в Законі України «Про туризм» [7] виокремлено мисливський туризм, особливості його як окремого виду туристичної діяльності ніяким чином не визначено. Отже, специфіка даного роду діяльності вимагає особливої уваги до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» [8], відповідно до якого відбувається розвиток мисливства. Органом державної влади в цій галузі є Управління лісового та мисливського господарства в структурі Державного агентства лісових ресурсів України та відповідні управління в областях. Зокрема, щорічно затверджується «План проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері мисливського господарства та полювання» [9,10].

У той же час, отримати актуальну інформацію щодо стану мисливського господарства в Україні неможливо, оскільки на сайті Держагенства наведені дані лише станом на 2015 рік.

Також у нашій державі існує ряд відповідних громадських організацій. Найстарішою всеукраїнською громадською (неурядовою) організацією, що об'єднує мисливців та рибалок, є Українське товариство мисливців та рибалок (УТМР) – одна з найбільших громадських організацій України, заснована ще 1921 року [11].

У травні 2018 року громадська спілка «Асоціація користувачів мисливських та рибальських господарств» для об'єднання зусиль мисливських господарств і багатотисячної мисливської громади України заснувала громадську спілку «Всеукраїнська мисливська спілка» (ГС «ВМС»), що працює під девізом «Цивілізоване полювання та риболовля в Україні – наша мета» [12, 13].

У 2003 році в Україні створено представництво Safari Club International (SCI). У складі представництва працює Рада представництва (президент, віце-президент, секретар) та 29 членів - мисливців, громадян України.

Полювання учасників Сафарі Клубу відбуваються на базі низки мисливських господарств України, виключно в дозволений для полювання період та за умови отримання ліцензій на полювання. Щодо трофейних тварин, які викликають зацікавленість у мисливців, то в Україні є чималі популяції європейського благородного оленя, лося, козулі європейської, манжурського плямистого оленя, диких кабанів, рисі та сірих вовків. Серед завдань представництва SCI в Україні: захист інтересів мисливців, сприяння заходам із захисту дикої природи, напрацювання з Урядом та органами влади законодавчо-нормативної бази з питань розвитку мисливства та сталого розвитку галузі, а також документування досягнень мисливців у сфері трофейного полювання у Всесвітній книзі рекордів.

Площа наданих в користування мисливських угідь в Україні становить 39,4 млн. га, із них надано: організаціям УТМР – 25,2 млн. га або 64% від загальної площі, підприємствам Держлісагентства – 4,2 млн. га або (10,8%) від загальної площі, користувачам іншої форми власності (клуби, громадські організації) – 9,9 млн. гектарів або (25,2%) від загальної площі.

В Україні зареєстровано біля 700 тисяч мисливців або 1,5% населення країни, хоча необхідно зазначити, що реальна кількість мисливців, що проводять полювання, більш ніж удвічі менша. Так, на сезон полювання 2015 року контрольні картки отримали 238 тисяч осіб (Новіков 2019).

Мисливська галузь України рік за роком стикається з рядом проблем. Однією з найбільш болючих проблем є браконьєрство: щорічно фіксується понад 3000 випадків незаконного добування мисливських тварин. Так, у 2013 році на порушників правил полювання складено 5116 протоколів, у 2015 році – 3237 протоколів. Браконьєрство – явище, про яке у розвинених країнах майже не пам'ятають, тотально знищує всі зусилля мисливських господарств, що призводить до критичного зменшення чисельності дикої фауни країни.

Гострою проблемою є також надмірна чисельність у мисливських угіддях хижих та шкідливих тварин, особливо лисиць, вовків, диких собак. Так, вовк за рік з'їдає понад 400 кг м'яса, що рівнозначно 25 козулям, а за рік при чисельності вовка 2,3 тис. голів, ним знищується еквівалент 60 тис. козуль, що становить майже половину їх чисельності в Україні. Ця кількість у 10 разів перебільшує кількість козулі, що офіційно добувається в угіддях України.

Також значної шкоди мисливському господарству України наносить лисиця, чисельність якої становить більше 71 тис. голів (або 2 особини на 1 тис. га), що значно перевищує ветеринарно-санітарні вимоги (0,5–1 особина/1 тис. га угідь). Так, наприклад, за статистикою, найбільша її щільність у Закарпатській – 6,0 голів на одну тис. га, Івано-Франківській та Тернопільській областях – по три голови на одну тис. га (Новіков Р. 2019).

Ще однією проблемою є значне перевищення навантаження на одного єгеря. Так, площа мисливських угідь, яка обслуговується одним єгерем, коливається від 6,9 тисяч гектарів у системі Держлісагентства до 9,6 тисяч гектарів в УТМР, що є порушенням ст. 29 Закону України «Про мисливське господарство та полювання». Крім того, значна кількість єгерів працюють за сумісництвом, не маючи транспортних засобів, спецзасобів та відповідної зарплатні.

Отже, не дивлячись на в цілому непогані перспективи розвитку мисливського туризму, в Україні існує ряд проблем, які стримують цей процес. Крім вище перерахованих, варто згадати ще декілька проблемних питань.

Таким, зокрема, можна вважати наявність захворювань, що призводять до втрати цілих популяцій тварин. Так, починаючи з 2015 р., в Україні виявили африканську чуму свиней, яка за останні чотири роки майже повністю знищила популяцію кабанів, що завжди була достатньо чисельною в нашій країні.

Звісно, свої корективи в розвиток цього туристичного напрямку внесли бойові дії, які відбуваються в останні роки на сході України. На сьогодні в нашій країні є деякі обмеження щодо обігу зброї. І багато мисливців, які їдуть з України на полювання в інші країни світу, не беруть власну зброю, а орендують її в місцях полювання. Щодо іноземних туристів-мисливців, то їх кількість також зменшилась. Мисливці працюють над розширенням членства в SCI, але економічна ситуація в країні не дозволяє збільшувати кількість членів.

Останні роки мисливствознавці та представники громадських мисливських організацій все частіше говорять про необхідність відмови від загонного, «м'ясного» полювання і переходу до індивідуального, трофейного (Абін А. 2019). Мова не йде про гонитву за рекордами, адже будь-який трофей може прикрасити оселю мисливця і завжди нагадувати про той незабутній день полювання. Кожен здобутий трофей – це окрема історія, незабутня і неповторна. Але серйозний підхід

до трофейного полювання вимагає підготовки спеціалістів-експертів з оцінки трофеїв. Їх треба готувати так само, як необхідно і навчити наших мисливствознавців і егерів оцінювати в природі якості тієї чи іншої тварини.

Розвиткові мисливського туризму в Україні, вирішенню ряду проблемних питань, зокрема боротьбі з браконьєрством, перехід до трофейного полювання тощо, може посприяти багатий досвід Safari Club International (SCI) та розширення його діяльності в Україні. Так, спільно з дочірньою компанією – Фондом SCI, з 2000 року організацією виділено понад 70 мільйонів доларів на охорону природи, забезпечується фінансування заходів зі збереження видового різноманіття і боротьби з браконьєрством. У США та інших країнах мисливці є частиною системи, яка охороняє надбаня природи: річки, ліси і поля, ареали проживання диких тварин, беруть участь у гуманітарних заходах, що проводяться по всьому світу.

Література

- Moren T. Stone, Lesego S. Stone 2014: Safari tourism. In: Encyclopedia of Tourism. 1-2. [Internet]. Available from: https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007%2F978-3-319-01669-6_387-1 DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-01669-6_387-1
- Путешествия в Африку. [Интернет]. Доступно на: <https://travel-africa.livejournal.com>
- Ju-Rak Kim 2018: Characteristics of Modern Safari Tourism in the Masai Mara National Reserve, Kenya. In: Journal of Tourism Sciences. № 7. 11-27. [Internet]. Available from: <http://kiss.kstudy.com/thesis/thesis-iew.asp?key=3620936> DOI: 10.17086/JTS.2018.42.7.11.27
- Шандор Ф. Ф., Кляп М.П. 2011: Сучасні різновиди туризму. Київ, Знання. 334с.
- Safari Club International (SCI). [Internet]. Available from: <https://www.safariclub.org>
- African Professional Hunters Association. [Internet]. Available from: <http://africanpha.org>
- Про туризм. Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР [Интернет]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
- Про мисливське господарство та полювання. Закон України від 22.02.2000 № 1478-III. [Интернет]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>
- План проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері мисливського господарства та полювання. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України від 20.11.2018 р. № 996. [Интернет]. Доступно на: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=E0D96E8240995BCC101C37AA653D0437.app1?art_id=197193&cat_id=32882
- Державне агентство лісових ресурсів України. Офіційний веб-сайт. [Интернет]. Доступно на: <http://dklg.kmu.gov.ua>

Українське товариство мисливців та рибалок [Інтернет]. Доступно на: <https://www.uoog.com.ua>

Асоціація користувачів мисливських та рибальських господарств [Інтернет].
Доступно на: <http://ahf.org.ua/>

Всеукраїнська мисливська спілка [Інтернет]. Доступно на: <http://gsvms.org.ua/>

Новіков Р. 2019: Мисливським угіддям - ефективне господарювання. [Інтернет].
Доступно на: <https://ekoinform.com.ua/?p=1432>

Абін А. 2019: Роздуми про мисливський туризм. [Інтернет]. Доступно на: <https://ekoinform.com.ua/?p=4615>

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 2 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянский, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 356 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Гльдико Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 28,7. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/2. Тираж 300.